«ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ» ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Խաղը ն/դ տարիքում, խաղի տեսակները

Կատարող՝ Ռինա Պետրոսյան

Ղեկավար՝ Կ.Գևորգյան

Երևան 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ……3

ԳԼՈՒԽ 1. ԽԱՂԻ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1.1. Խաղը որպես երեխաների առաջնային գործունեություն……4

1.2.Խաղի դերը երեխայի զարգացման գործընթացում……5

ԳԼՈՒԽ 2. ԽԱՂԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ Ն/Դ ՏԱՐԻՔՈՒՄ

2.1. Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հետ իրականացվող խաղերի տեսակները……7

2.2. Սյուժետադերային խաղերի առանձնահատկությունները ……10

ԳԼՈՒԽ 3. ԴԻԴԱԿՏԻԿ ԽԱՂԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

3.1. Դիդակտիկ խաղերին բնորոշ առանձնահատկությունները……11

3.2.Դիդակտիկ խաղի կիրառվող օրինակներ ……13

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ……19

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ……20

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Խաղն առանցքային դեր ունի երեխայի հոգեկան և ֆիզիկական զարգացման գործընթացում, որի միջոցով երեխան ճանաչում է շրջապատող միջավայրը, ուսումնասիրում, մանիպուլացնում այն: Մանկավաժական գործընթացում խաղն համարվում է կրթադաստիարակչական, երեխաների կյանքի և գործունեության կազմակերպման, ստեղծագործական ունակությունների, ինքնուրույնության զարգացման միջոց:

Թեմայի արդիականությունը: Խաղն հանդիսանում է ոչ վերբալ խոսք, հաղորդակցման միջոց, այն նաև զարգացնում է երեխայի հոգեկան գործընթացները: Մանկապարտեզներում, դպրոցներում, մանկական զարգացման կենտրոններում կիրառելի են բազմաբնույթ խաղեր, որոնց միջոցով երեխան սովորում է համեմատել, դասակարգել առարկաները, որն էլ նպաստում է նրա մտածողության, ընկալունակության, խոսքի, ուշադրության զարգացմանը:

Աշխատանքի նպատակն է տեսական և գործնական գրականության միջոցով կազմել գործնական պարապմունքների համար նախատեսված խաղեր, վերլուծելով նրանց ազդեցությունը ն/դ տարիքի երեխաների անհատական զարգացման վրա:

Մանկավարժական գործընթացում խաղն համարվում է կրթադաստիարակչական միջոց, այն հնարավորություն է ընձեռում երեխաներին հաղորդել գիտելիքներ, մշակել հմտություններ ու կարողություններ, զարգացնել ուշադրությունը, հիշողությունը և երևակայությունը:

Խաղն երեխայի կյանքի անբաժան մասն է կազմում, այն առանցքային դեր ունի երեխայի հոգեկան և ֆիզիկական զարգացման գործընթացում: Երեխաների զարգացմանն ուղղված աշխատանքում խաղերը դառնում են գործիքներ՝ զարգացնելու այս կամ այն հոգեկան ոլորտը, գործընթացը: :

ԳԼՈՒԽ 1. ԽԱՂԻ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1.1. Խաղը որպես երեխաների առաջնային գործունեություն

Յուրաքանչյուր երեխայի կյանքում խաղը չափազանց կարևոր նշանակություն ունի, այն մեծապես ազդում է երեխայի մոտիվացիոն-պահանջմունքային ոլորտի վրա, նպաստում է երեխայի կամային հատկանիշների ձևավորմանը, զարգացնում է մտավոր ոլորտը:

Կարևոր է նաև այն, որ խաղի շնորհիվ երեխան յուրացնում է բարոյական նորմեր մի քանի առումներով՝

1. Խոսքային առումով՝ ինչ չի կարելի ասել, ինչ է կարելի
2. Խաղային իրավիճակների հետ կապված՝ ինչ չի կարելի անել

Խաղային գործունեության ընթացքում բավարարվում են նախադպրոցականի հիմնական պահանջմունքները՝ ակտիվության և ինքնուրույնության, հաղորդակցման և մեծահասակների կյանքին անմիջականորեն հաղորդակից լինելու, արտաքին աշխարհը ճանաչելու և այն արտացոլելու[3, էջ 6]:

Խաղն երեխայի կյանքի անբաժան մասն է կազմում, այն առանցքային դեր ունի երեխայի հոգեկան և ֆիզիկական զարգացման գործընթացում:

- Խաղային գործունեության ընթացքում բնականոն ճանապարհով զարգանում են երեխայի հոգեկան գործընթացները:
- Խաղը ստեղծագործական գործունեություն է, քանի որ այն նպաստում է յուրաքանչյուր խաղացող երեխայի անհատական առանձնահատկությունների բացահայտմանը և կրեատիվ (ստեղծագործական) ընդունակությունների զարգացմանը:
- Խաղը մարդուն ուղեկցել է նրա պատմական զարգացման բոլոր փուլերում: Այն եղել է ոչ միայն որպես զվարճալի զբաղմունք, այլև կյանքի տարբեր հարաբերություններում գործելու համար անհրաժեշտ կարողությունների ձևավորման միջոց [8]:

1.2. Խաղի դերը երեխայի զարգացման գործընթացում

Խաղը որպես գործունեության ձև իրականացնում է մի շարք գործառույթներ՝

- Զարգացնող
- Դաստիարակող
- Շփման և հաղորդակցման
- Կարգավորող
- Առողջարարական, թերապևտիկ

Նախադպրոցական և դպրոցական տարիքում արդյունավետ է երեխաների համար կազմակերպել խաղային գործունեությամբ ընթացող ուսուցում, որոնց շնորհիվ երեխաները դառնում են դիտողունակ, սովորում են համեմատել, դասակարգել առարկաները [1]։

Խաղային գործունեությունը, ինչպես գործունեության յուրաքանչյուր տեսակ, ունի կառուցվածք, որը ներառում է նպատակ, դրդապատճառ, իրականացման միջոցներ, գործունեության պլանավորում և գործունեության արդյունք։ Անհրաժեշտ է, որ խաղային միջավայրի կազմակերպումը տարբեր տարիքային խմբերում բխի երեխաների խաղային գործունեության աստիճանական զարգացումից։ Խաղի զարգացումը շատ ավելի արագ է ընթանում, երբ մանկավարժը հատուկ և նպատակաուղղված կերպով ձևավորում է այն՝ օգտագործելով զանազան դաստիարակչական միջոցներ, որոնցից են՝

- Մանկավարժի անձնական օրինակը,
- Շրջապատող մարդկանց հետ նրա վարվելակերպը և փոխհարաբերությունները։

Խաղը մարդուն ուղեկցել է նրա պատմական զարգացման բոլոր փուլերում։ Այն եղել է ոչ միայն որպես զվարճալի զբաղմունք, այլև կյանքի տարբեր հարաբերություններում գործելու համար անհրաժեշտ կարողությունների ձևավորման միջոց։ Խաղերի բազմազանությունը տարբեր բնույթի արգելքներ է ստեղծում նպատակին հասնելու՝ հաղթելու ճանապարհին։ Այդ արգելքները հաղթահարելու ժամանակ, յուրաքանչյուր երեխա դրսևորում է ինքնատիպ վարք՝ ուժ, ճարպկություն, հնարամտություն, խելք,

գիտելիքներ, կռահում և այլն։ Հենց այդ արգելքների հաղթահարման գործընթացն էլ նպաստում է երեխաների ըմբռնողականության, ուշադրության, հիշողության, կամքի, դիտողունակության, մտածողության, երևակայության զարգացմանը, միջանձնային հարաբերությունների կարգավորմանը, այդ ուղղությամբ արժեքավոր ունակությունների ձևավորմանը [1]։

Հայտնի է, որ երեխայի զարգացման ցուցանիշներից մեկն ինքնուրույն ճանաչողական գործունեություն ծավալելու կարողությունն է։ Այն նպաստում է ապագայում առանց դժվարությունների ցանկացած իրավիճակներում կողմնորոշվելուն, ձեռքբերածը փոփոխվող պայմաններում կիրառելուն։ Բացառիկ ազդեցություն է ունենում նաև այն միջավայրը, ուր գտնվում է երեխան, և ուր նա իրեն դրսևորում է որպես ազատ, ինքնուրույն անձ՝ համագործակցելով այդ միջավայրի հետ։ Այսպիսի գործունեության ծավալման ամենաարդյունավետ միջոցը խաղն է։ Խաղի ժամանակ երեխաների առջև բացվում են անձի ստեղծագործական ընդունակությունները։ Առանց դրանց չկա և չի կարող լինել լիարժեք մտավոր զարգացում։ Երեխայի հոգեկան աշխարհը լիարժեք է միայն այն ժամանակ, երբ նա ապրում է խաղերի, հեքիաթների, երաժշտության, երևակայության ու ստեղծագործական աշխարհում [1]։

Խաղաթերապիան և խաղի նշանակությանը առհասարակ մեծ տեղ են տվել՝ Դ. Էլկոնինը, Լ. Վիգոտսկին և Ա. Լեոնտևը։ Էլկոնինի կարծիքով խաղի հիմքում ընկած են մարդկային հարաբերությունները, ինչն արդեն իսկ խոսում է այն մասին, որ այն կարող է թերապևտիկ նշանակություն ունենալ [3, էջ 7]։

Թերապևտիկ և հոգեշտկող նպատակներով խաղի կիրառմանն առաջին անգամ անդրադարձել են Վ. Շտեռնը, Ժ. Պիաժեն 1922 թվական Մեծ նշանակություն են տվել խաղթերապիային նաև Դ. Էլկոնինը, Լ. Վիգոտսկին և Ա. Լեոնտևը։ Էլկոնինի կարծիքով խաղի հիմքում ընկած են մարդկային հարաբերությունները, ինչն արդեն իսկ խոսում է այն մասին, որ այն կարող է թերապևտիկ նշանակություն ունենալ։ Հումանիստական հոգեբանության շրջանակներում հետագայում տարածում գտավ Վ. Էքսլայնի և Շ. Լենդրետի ոչ դիրեկտիվ խաղաթերապիայի մեթոդը, որիմ շրջանակներում երեխային տալիս են ազատ սենյակ, խաղալիքներ և հետևում սպոնտան խաղին [3]։

ԳԼՈՒԽ 2. ԽԱՂԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ Ն/Դ ՏԱՐԻՔՈՒՄ

2.1. Նախադպրոցական տարիքի երեխաների հետ իրականացվող խաղերի տեսակները

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում կիրառվում են ինչպես ուղղորդված, այնպես էլ ստեղծագործական խաղերը: Ուղղորդված խաղերը առաջարկվում, կազմակերպվում և անցկացվում են մանկավարժի կողմից: Դրանք ունենում են հստակ կանոններ, պայմաններ ու պարագաներ: Ստեղծագործական խաղը չի ունենում խաղավար և կանոններ: Խաղի առաջին տեսակը լայնորեն կիրառվում է բազմազան պարապմունքների ժամանակ, իսկ երկրորդը՝ ազատ խաղի ժամերին, այդ թվում՝ բացօթյա [5, էջ 4]:

Խաղի տեսակները սոցիալական տեսակետից

- 0-2 տարեկան- միայնակ խաղ
- 2-2,5 տարեկան- հետևող խաղ
- 2,5-3 տարեկան- զուգահեռ խաղացող
- 3-4 տարեկան- հարաբերվող խաղ
- 4-6 տարեկան- համագործակցող խաղ

[5, էջ 5]:

Տարիքային նորմերը իմանալը օգնում է մանկավարժին՝ երեխայի խաղը դիտարկելիս ենթադրություններ անելու նրա սոցիալական զարգացման վերաբերյալ: Օրինակ՝ եթե 5 տարեկան երեխան հասակակիցների կողքին է խաղում, ոչ թե նրանց հետ, խաղի ընթացքում չի դրսևորում համագործակցություն, ապա ամենայն հավանականությամբ, նա իր սոցիալական զարգացմամբ ու հաղորդակցմամբ համապատասխանում է 2,5-3 տարեկանին: Սա ազդակ է մանկավարժի համար՝ զրուցելու ծնողների հետ ու դիմելու մասնագետների խորհրդատվությանը [5, էջ 5-6]:

Կյանքի առաջին ամիսներից երեխան փորձարկում է իր ռեֆլեկտոր զգայական համակարգը **ռեֆլեկտոր խաղերով**՝ խաղալով ոտքերի և ձեռքերի հետ: 1-2 տարեկանում սկսվում է **ֆունկցիոնալ խաղերի** շրջանը, որտեղ երեխան փորձում է տարբեր առարկաներով մանիպուլիացիաներ կատարել: 2-3 տարեկանը սիմվոլիկ խաղերի

շրջանն է, որտեղ երեխան սկսում կիրառել առարկաները տալով դրանց այլ նշանակություն: 3-4 տարեկանից անցնում է **դերային խաղերի** փուլ, որտեղ ընդօրինակում է մեծահասակների վարքը, խաղի ընցաքում օգտագործելով սոցիալական դերեր՝ հոր, մոր, բժշկի և այլն: 4-5 տարեկանը կանոններով խաղերի շրջանն է, երբ երեխան ընդունում է հրահանգները և պայմանավորվածությունն՝ խաղի ներքին պայմաններին հետևելու կարգով [5]:

Ստեղծագործական խաղերի բովանդակությունը կառուցվում է խաղացող երեխաների կողմից, այն ստեղծագործական բնույթի է: Ստեղծագործական խաղերում արտացոլվում են երեխաների տպավորություններն ու պատկերացումները արտաքին աշխարհի հանդեպ, ինքնուրույնության և ակտիվության մղումները, դրսևորվում են «ազատության աստիճանները», ցանկությունները, նախասիրություններն ու հետաքրքրությունները: Խաղի սյուժեն ընտրվում է խաղացող երեխաների կողմից և դրա հիման վրա կառուցվում է խաղի բովանդակությունը: Երեխաների խաղային մտահղացումն իրականացվում է դերային փոխակերպման եղանակով: Ստեղծագործական խաղերը նպաստում են սոցիալական դերերի յուրացմանը, սոցիալական փորձի ձեռքբերմանը և սոցիալական հարաբերությունների հաստատմանը: Ինքնուրույն եղանակով յուրացված սոցիալական փորձը վստահություն է ներշնչում աշխարհի և սեփական «ես»-ի հանդեպ և օգնում երեխային ինքնահաստատվելու հասակակիցների միջավայրում [8, 4 էջ 463-468]:

Կանոնով խաղերի բացառիկ նշանակությունը նախադպրոցականի ներդաշնակ զարգացման գործում առանձնահատուկ կարևորվել է Դ.Բ.Էլկոնինի կողմից: Կանոնով խաղերը ուսուցանում են և դաստիարակում, կրթում են և զարգացնում, նպաստում են ինքնագնահատմանը և փոխգնահատմանը [8, 4 էջ 463-468]: Վերջին տարիներին խաղերի դասակարգման հետաքրքիր տարբերակ է առաջարկել ռուս մանկավարժ [8]:

Ժամանակակից նախադպրոցական մանկավարժությունն ընդունելի է համարում Ս.Ա.Կոզլովայի, Տ.Ա.Կուլիկովայի կողմից առաջարկված խաղերի դասակարգման եղանակը, որի հիմքում ընկած է խորհրդային մանկավարժության մոտեցումը: Խաղային գործունեությունն իր բնույթով լինում է ստեղծագործական և նպատակաուղղված զարգացնող կամ կանոնով: Առաջին խմբին դասվում են.

1) Սյուժետա-դերային խաղերը,
2) Խաղ-թատերացումները,
3) Կառուցողական խաղերը,
4) Ռեժիսորական խաղերը և խաղ-երևակայությունները [8]։

Կան նաև խաղերի տեսակներ, կախված նրանից, թե ինչպես է մարդը զարգացնում դրանք։

- **Սպորտային խաղեր.** Դրանք սովորաբար կատարվում են բաց տարածքներում։ Ուսուցիչները և մարզիչները մասնակցում կամ ղեկավարում են այս տեսակի խաղը, որտեղ մարմնի շարժումը պետք է օգտագործվի ինչ-որ տեսակի առարկայի օգնությամբ։
- **Մեղանի խաղեր.** Այն կատարվում է տախտակի միջոցով, որտեղ փոքր թվով մարդիկ են մասնակցում, որը կատարվում է խաղի, մտավոր ռազմավարության միջոցով, և որտեղ մենք գիտենք այնպիսի խաղեր, որոնք հայտնի են որպես շախմատ կամ շաշկի։
- **Տեսախաղ.** Այն կատարվում է թվային գործիքների միջոցով։
- **Ստեղծագործական խաղեր.** ժամանցի այն տեսակներն են, որոնք խթանում են երեխայի հետաքրքրասիրությունը ու երևակայությունը՝ նպաստելով նրա մտքի և հմտությունների զարգացմանը։ Այդպիսի խաղերի ձևերից են՝ նկարելը, կերակուր պատրաստելը, տունտունիկ խաղալը, երգելը, կոնստրուկտոր հավաքելը, պարզ իրերով խաղերը, որոնք ուղղված են երևակայության զարգացմանը [8]։

2.2. Սյուժետադերային խաղերի առանձնահատկությունները

Խաղի կառուցվածքում որպես կարևոր միավոր դիտվում է խաղային դերը, որը մեծահասակի գործողությունների վերարտադրումն է: Մանկավարժության մեջ խաղային միջավայրը դիտվում է, որպես երեխայի գործունեությունը զարգացնող, խթանող գործոն: Դերային խաղերն հասարակության հետ պրոեկտման ձևեր են: Դերային խաղում զարգանում է երեխայի կամածին վարքը:

Սյուժետադերային խաղերն իրենց բնույթով ստեղծագարծական են: Երեխան սյուժետադերային խաղերում արտացոլում է ոչ միայն առանձին տպավորություններ կամ պատկերացումներ, այլև տարբեր իրադրություններ, անձնական փորձից փոքրիկ դրվագներ կամ հասարակական երևույթներ [8]:

Սոցիալական տեսակետից խաղը զարգացնելու նպատակով կարելի է խթանել երեխաների՝ միմյանց հետ խաղալու, հարաբերվելու, համագործակցելու ունակությունների զարգացումը [5, էջ 6-7]:

Ինչքան մեծանում է երեխան, այնքան բարդ են դառնում դերային խաղերը, ի հայտ են գալիս կանոններ, որոնց պետք է հետևել: Մեծանալով, ավագ նախադպրոցական տարիքի երախաները սովորում են պայմանավորվել և պլանավորել խաղը, ընդ որում երեխաները լավ են ընկալում նոր դերերը, բայց ոչ դրանց ստեղծումը, նրանք վերցնում են միայն խաղի այն ձևերը, որոնք ցույց են տվել նրանց ընկերները կամ մեծահասակները: Ոչ բոլոր երեխաները հակվածություն ունեն դեպի դերային խաղերը, օրինակ ամաչկոտ երեխաները հաճախ նախընտրում են սպորտային կամ համակարգչային խաղեր[8]:

Սյուժետադերային խաղի նպատակն ու արդյունքը երևակայական են, սակայն երեխայի կողմից ընկալվում են ամենայն լրջությամբ և պահանջում նրանից բավական ջանքեր: Խաղի նպատակին հասնելու համար նախադպրոցականը փորձում է լուծել բարդ՝ իրական կյանքում անլուծելի խնդիրներ, ինչը հնարավոր է երևակայական իրավիճակի և երևակայական կերպարների ստեղծման միջոցով [8]:

ԳԼՈՒԽ 3. ԴԻԴԱԿՏԻԿ ԽԱՂԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

3.1. Դիդակտիկ խաղերին բնորոշ առանձնահատկությունները

Դիդակտիկ խաղերին բնորոշ են հետևյալ առանձնահատկությունները.

Երեխաների, մանավանդ նախադպրոցականների մտավոր դաստիարակության գործուն միջոցներից են դիդակտիկ խաղերը, որոնց նպատակն է նոր գիտելիքներ հաղորդել առարկաների, նրանց դասակարգման, նշանակության, հատկությունների, աշխատանքի տեսակների, բնության երևույթների և այլնի մասին: Լայն տարածում ունեն առանց խաղալիքի, բանավոր մանկական խաղերը՝ հանելուկները, վանկախաղերը և այլն: Հաճախ դիդակտիկ մանկական խաղերը կրում են ճանաչողական-մարզական խաղ-վարժությունների և խաղ-մրցույթների բնույթ:

Դիդակտիկ խաղերի հիմնական առավելությունը նրանում է, որ դրանք հնարավորություն են տալիս երեխաներին ուսուցանվելու իրենց համար հետաքրքիր և ակտիվ գործունեության միջոցով: Երեխաներին դիդակտիկ խաղերի ընթացքում գրավում են ոչ այնքան խաղերի դիդակտիկ խնդիրները, որքան խաղին ակտիվ մասնակցելու, հասակակիցների հետ շփվելու, մրցելու և հաղթելու ցանկությունը: Դիդակտիկ խաղի ընթացքում ձեռքբերած գիտելիքներն ու կարողությունները կայուն են [8]:

Սարքավորումները, նյութերը, որոնք կկիրառվեն, իրենց մեծությամբ և հարմարավետությամբ պետք է համապատասխանեն երեխայի կարողություններին և տարիքին: Նման միջավայրում երեխային հարկավոր է առաջարկել տարաբնույթ վարժություններ, որոնք կնպաստեն երեխայի շարժումների կատարելագործմանն ու դրանք կոորդինացնելու կարողության զարգացմանը: Վարժությունների համար անհրաժեշտ է ընտրել այնպիսի առարկաներ, որ երեխան հստակ հասկանա իր գործունեության նպատակը [11]:

Դիդակտիկ խաղերի հիմնական առանձնահատկությունները.

- Դիդակտիկ խաղերը կրթական խաղեր են: Դրանք ստեղծվում են մեծահասակների կողմից ՝ երեխաներին դաստիարակելու և կրթելու նպատակով:

- Խաղին մասնակցող երեխաների համար դիդակտիկ խաղի դաստիարակչական և կրթական նշանակությունը բացահայտ չի հայտնվում, այն գիտակցվում է խաղային առաջադրանքի, խաղի գործողությունների, կանոնների միջոցով:

- Դիդակտիկ խաղի ճանաչողական բովանդակությունը որոշվում է ծրագրի բովանդակությամբ և միշտ զուգորդվում է խաղի ձևի հետ:

- Դիդակտիկ խաղերն ունեն յուրահատուկ կառուցվածք [11]:

Այսպիսով, երեխան, դիտելով մեծահասակների գործունեությունը, փոխանցում է այն խաղին: Դիդակտիկ խաղը երեխաների մտավոր գործունեությունը դաստիարակելու արժեքավոր միջոց է: Դրանում երեխաները պատրաստակամորեն հաղթահարում են զգալի դժվարությունները, մարզում են իրենց ուժեղ կողմերը, զարգացնում ունակություններ և հմտություններ: Այն օգնում է հետաքրքրաշարժ դարձնել ցանկացած ուսումնական նյութ, ստեղծում է ուրախ տրամադրություն և նպաստում գիտելիքների յուրացման գործընթացին:

3.2. Դիդակտիկ խաղի կիրառվող օրինակներ

ԶԱՐԳԱՑՆՈՒՄ ԵՆՔ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՏՐԱՄԱԲԱՆԱԿԱՆ ՇՂԹԱ

Հրահանգ՝ նկարի՛ր հաջորդը

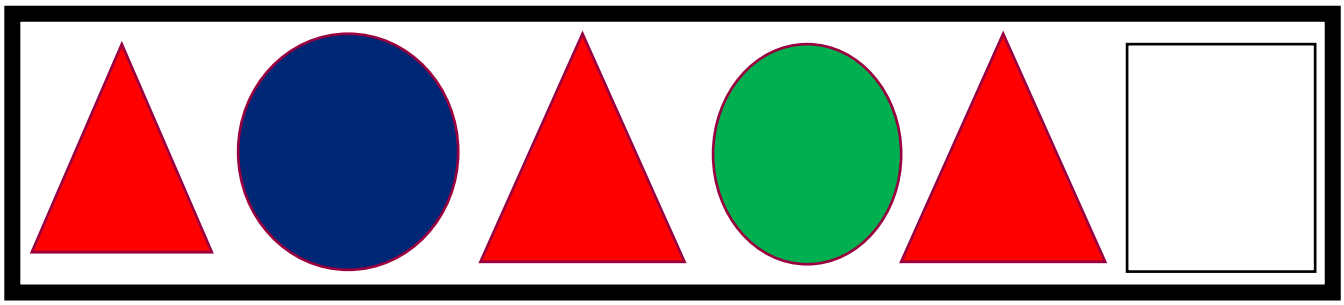

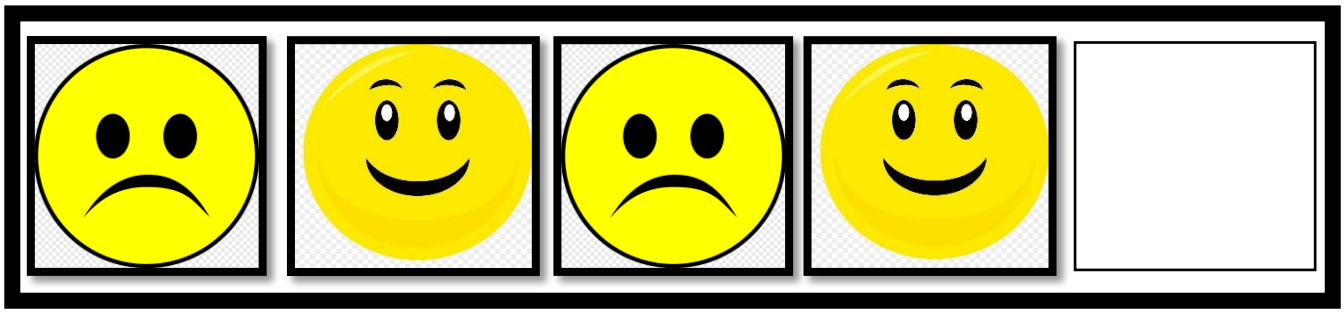

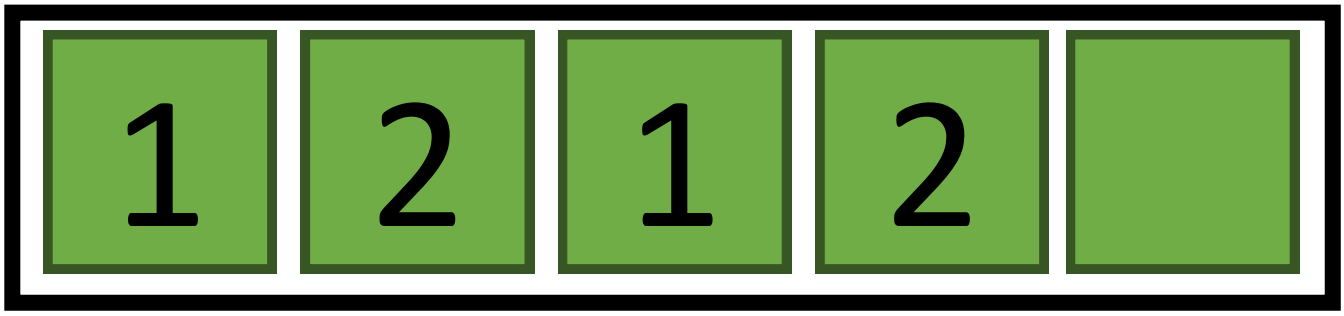

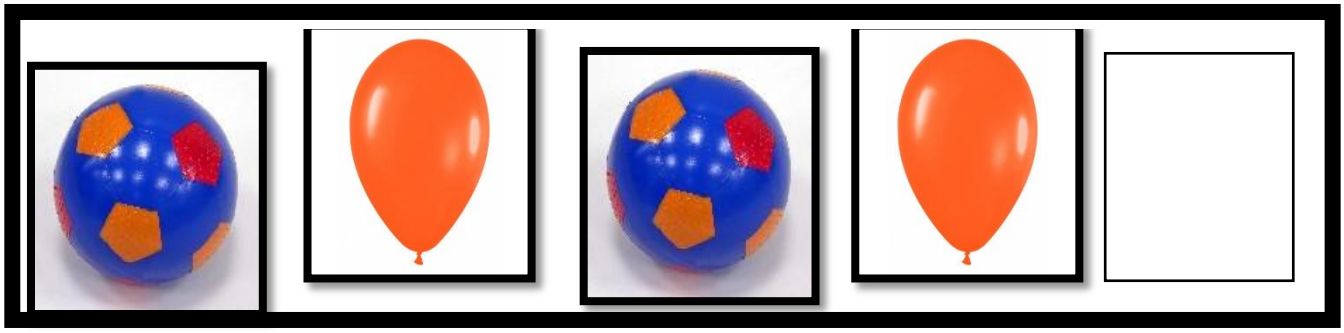

ԶԱՐԳԱՑՆՈՒՄ ԵՆՔ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԿԱՄԱԾԻՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հրահանգ՝ գտի՛ր առարկաները պատկերի մեջ

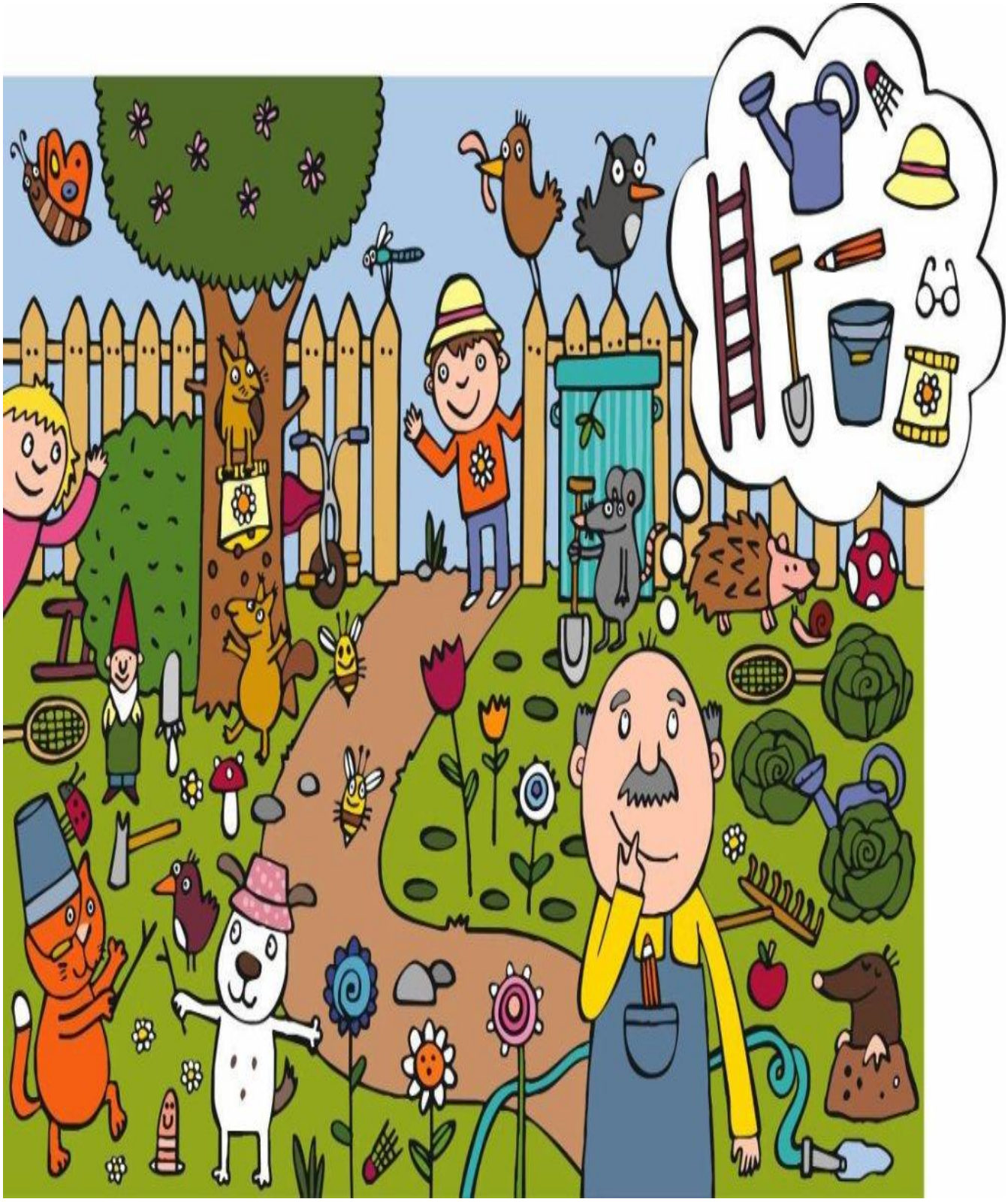

Սովորում ենք հաշվել

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հրահանգ՝ ԳԾԻԿՈՎ ՄԻԱՑՐՈ՛Ւ

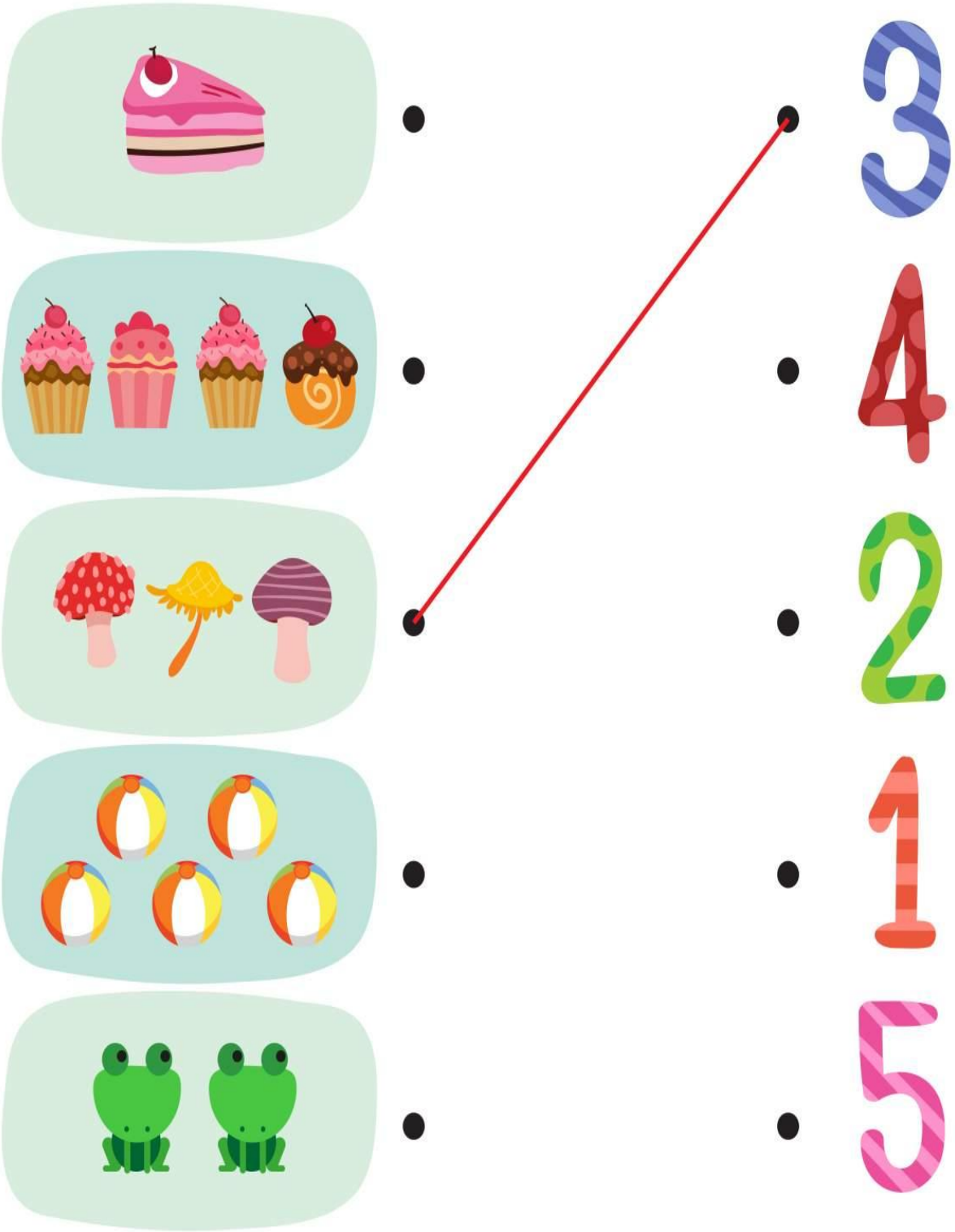

ԶԱՐԳԱՑՆՈՒՄ ԵՆՔ ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կամածին հիշողություն

Հրահանգ՝ մտապահի՛ր առաջին պատկերը, այնուհետև փակիր այն

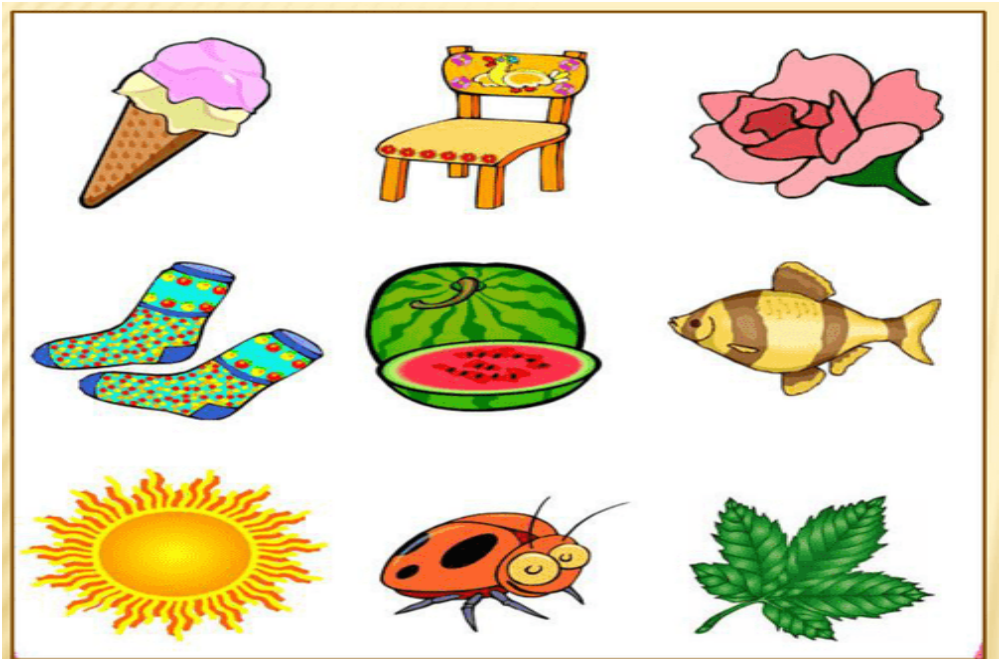

http://anikhudoyan.ucoz.net/publ/hogebanakan_tester_erexaneri_hamar/7-2

ԿԻՐԱՌՎՈՂ ԽԱՂԵՐ

ԽԱՂ 1.

1. ՏԱՔ, ՍԱՌԸ

2. ՕԴԱՅԻՆ, ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Խաղի նպատակն է՝ *զարգացնել երեխաների ճանաչողությունը, տրամաբանությունը, համագործակցությունը, դիտողականությունը, առարկաների տարբերակումը, համեմատումը։*

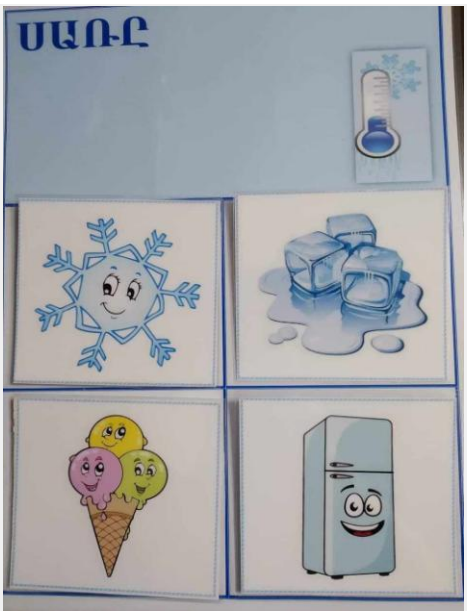

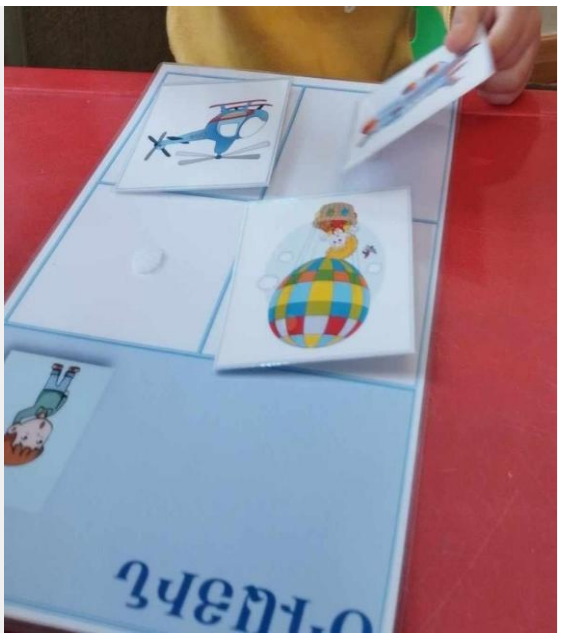

Կառուցողական խաղ՝ Կենդանիներ

Նպաստում է՝ *երեխաների մտածողության, ուշադրության կենտրոնացմանը, քանի որ կառուցողական խաղերի միջոցով երեխաները լուծում են տրամաբանական խնդիրներ: Կառուցողական խաղերը նպաստում են սաների մանր մոտորիկայի զարգացմանը, ակտիվացնում են ուղեղի աշխատանքը, խթանում են խոսքի,երևակայության, մտածողության, տրամաբանության զարգացմանը:*

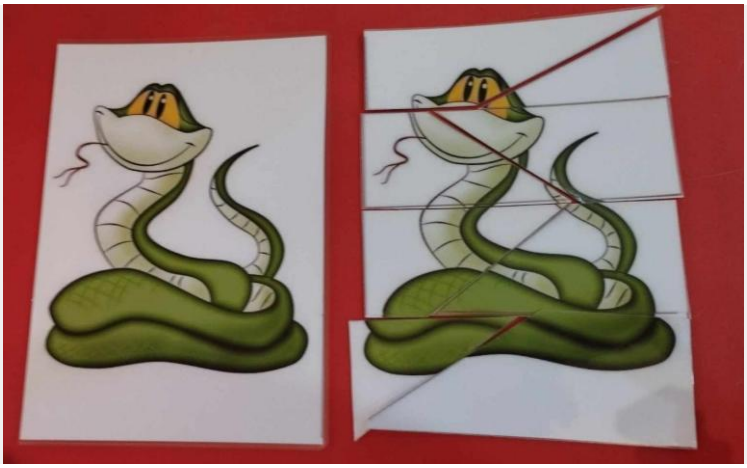

Արդյունքը՝ *Խաղերը ստեղծեցին այնպիսի իրավիճակներ, որոնք երեխաներին մղում են փոխօգնության, աշխատանքի արդյունքը համտեղ քննարկելուն, դրական հույզերի առաջացմանն ու զարգացմանը: Խաղի մեջ երեխան դառնում է ակտիվ մասնակից, որի ժամանակ զարգանում է երեխայի խոսքը, մոտորիկան, նպաստում է ինքնուրույնության զարգացմանը:*

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով, խաղը նպաստում է երեխաների տրամաբանության զարգացմանը, երևակայության, ստեղծագործական մտքի զարգացմանը, ֆիզիկական շարժողական ճկունության, առողջության ամրապնդմանը, տարածության մեջ կողմնորոշվելու կարողությանը:

Խաղը զարգացնում է երեխաների

- Հիշողությունը
- Ուշադրությունը
- Մտածողությունը
- Երևակայությունը

Խաղը կարգավորում է ոչ միայն երեխայի վարքը, այլ նաև նրա ներքին աշխարհը, օգնում է հասկանալ ինքն իրեն, իր վերաբերմունքը աշխարհի նկատմամբ: Սա միակ ոլորտն է, որտեղ նա կարող է դրսևորել նախաձեռնություն, ստեղծագործական ակտիվություն, երերխան խաղում է, խաղի մեջ սովորում է վերահսկել և գնահատել ինքն իրեն, հասկանալ այն ինչ նա անում է, սովորում է ճիշտ գործել:

Խաղի միջոցով և խաղի մեջ աստիճանաբար երեխայի գիտակցությունը պատրաստվում է կյանքի գալիք պայմանների փոփոխություններին, մեծահասակների և հասակակիցների հետ հարաբերությունների ստեղծմանը, ձևավորվում են անհատի որակական հատկանիշները:

- Առանց խաղի չկա և չի կարող լինել ամբողջական մտավոր զարգացում, այն լուսավոր կողմ է որի միջոցով երեխայի հոգևոր աշխարհը, կյանքը լցնում է գաղափարների հոսքով:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Գյուլամիրյան Ջ. Հ., Խաղալով սովորենք:/.-Եր.: «Զանգակ-97», 2009.-80 էջ:

2. Խուդոյան Ա., Երեխաների հետ հոգեբանական աշխատանքի ուղեցույց: Մեթոդական ձեռնարկ հոգեբանների և մանկավարժների համար.- Եր.: ՎԵԼԱՍ Պրինտ ՍՊԸ., 2018.- 188 էջ:

3. Խուդոյան Ա., Խաղաթերապիա: Հոգեբանական խաղեր երեխաների և դեռահասների համար: Մեթոդական ձեռնարկ հոգեբանների և մանկավարժների համար.- Եր.: ՎԵԼԱՍ Պրինտ ՍՊԸ., 2021.- 188 էջ:

4. Նալչաջյան Ա.Ա., Հոգեբանության հիմունքներ: Գիրք երկրորդ/ Ա Նալչաջյան.Երկրորդ, բարեփոխված հրատարակություն. -Եր.: Բուկինիստ, 2016, 544 էջ:

5. Բարդ իրավիճակների պարզ լուծումներ/Ա. Ավագյան, Լ. Բաբայան, Մ. Հովհաննիսյան, Թ. Մակարյան, Ա. Մանուկյան, Մ. Մարության, Ս. Պետրոսյան.Եր.: ՏՊԱՐԱՆ.ԷՅԵՄ, 2020.-132 էջ:

6. Խաղանք և սովորենք / Հեղինակներ՝ Սոֆիա Հովսեփյան, Լուսինե Աբրահամյան, Մարուսյա Բազինյան, Նաիրա Մխիթարյան, Էմիլիա Սարգսյան, Հեղինե Ռնազյան, Նաիրա Ավետիսյան / կազմ.հրատ. նախապատրաստեց՝ Ս. Հովսեփյանը.- Եր.: Արմավ, 2016.-120 էջ:

7. Հոգեբանական խաղեր և վարժություններ: Ձեռնարկ դաստիարակների, մանկավարժների և հոգեբանների համար / Կազմ.՝ Թ. Հարությունյան, Հ. Կարապետյան, Ա. Ենգիբարյան, Մասնագիտական խմբագիր՝ Ռ. Ստեփանյան.- Եր.: Ասողիկ, 2014.-144 էջ:

8. Նախադպրոցական մանկավարժություն. Է.Ա.Ալեքսանդրյանի խմբագրությամբ. -Երևան, 1992 9. Кэдьюсон Х., Шефер Ч. Практикум по игровой психотерапии. — СПб.: Питер, 2001. — 416 с: ил. — (Серия «Практикум по психологии»).

10. http://anikhudoyan.ucoz.net/publ/hogebanakan_tester_erexaneri_hamar/7-2